

**Załącznik
do Uchwały nr V/47/24
Rady Miejskiej w Świdnicy
z dnia 27 września 2024 r.**

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE MIASTO ŚWIDNICA
NA LATA 2024-2026**

Opracowanie: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

I. Wprowadzenie

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka. Jest to grupa, na której opiera się całe społeczeństwo. Rodzina odpowiada za ukształtowanie dziecka. W niej, w sposób świadomy i nieświadomy, przekazywane są elementy tworzące osobowość, system wartości oraz sposób patrzenia na świat. W rodzinie profilowane są nawyki, a wszystkiemu powinny sprzyjać odpowiednie relacje interpersonalne pomiędzy domownikami. Odpowiednie relacje tworzą więź łączącą pokolenia. Jeśli ta więź zostaje nadszarpnięta czy zerwana, wpływa to niekorzystnie na dzieci i młodzież w rodzinie, która dopiero ma przed sobą dorosłe i samodzielne życie. Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawią się jakiegokolwiek trudności czy problemy służby świadczące pomoc rodzinie, podejmują działania mające na celu poprawę sytuacji danego środowiska rodzinnego. Dlatego organizując system wspierania rodziny społeczność lokalna ma możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które charakteryzują się bezradnością lub/i żyją na marginesie.

W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i rodzinie ma być interdyscyplinarna i świadczona przez specjalistów w ramach spójnego systemu pracy środowiskowej. Ważne, aby zmiana sytuacji rodziny odbywała się w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy, zaufania i przy aprobacie ze strony rodziny, z wykorzystaniem jej zasobów oraz środowiska lokalnego. Priorytetem oddziaływań na rodzinę jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieciom i młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Dlatego istotną częścią lokalnego systemu wsparcia rodziny są działania profilaktyczne, obejmujące diagnozę, pomoc terapeutyczną, wychowawczą i socjalną oraz działania wspierające i wzmacniające rodzinę biologiczną. W tym celu angażowane są różne instytucje, podejmujące działania na rzecz świdnickich rodzin. Oddziaływanie na rodzinę przedstawicieli różnych służb, posiadających inne kompetencje i umiejętności, zwiększa szansę na zmianę sposobu funkcjonowania rodziny, podniesienie jej umiejętności w zakresie opieki nad dzieckiem i zapewnienie mu poczucia bezpieczeństwa.

Niniejszy „Program wspierania rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2024 – 2026”, zwany dalej „Programem”, powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i jest kontynuacją programów realizowanych w Gminie Miasto Świdnica w latach 2012-2023. Zadania zaplanowane w nim do realizacji są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

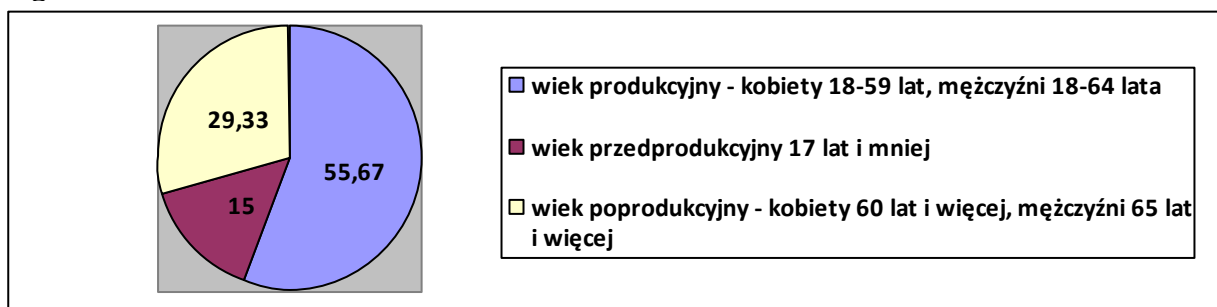
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2019-2025.

II. Diagnoza sytuacji rodzin

Diagnoza do Programu została oparta na analizie informacji pozyskanych od podmiotów realizujących zadania wynikające z programów wspierania rodziny w Gminie Miasto Świdnica, zawartych w rocznych sprawozdaniach z realizacji programów w latach 2019-2023 oraz na podstawie danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2023 r. Gmina Miasto Świdnica liczyła 52.874 mieszkańców z czego 53,08% stanowiły kobiety, a 46,92% mężczyźni. Liczba mieszkańców Miasta systematycznie maleje: na koniec 2022 r. wynosiła 53.423 osoby, 2021 r. - 54.192 osoby, 2020 r. – 55.013 osób, 2019 r. – 56.803 osób. Odnotowuje się ujemny przyrost naturalny (-6,98 na 1000 ludności na koniec 2023 r.).

Wykres nr 1. Odsetek mieszkańców Świdnicy w grupach wiekowych, wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

źródło: Główny Urząd Statystyczny

W 2023 r. około 2,80% ogólnej liczby mieszkańców Świdnicy objętych było wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we wszystkich formach i odsetek ten jest nieznacznie wyższy niż w 2022 roku, gdzie wynosił 2,77%. W poprzednich latach systematycznie malał (2021 r. – 3,16%, 2020 r. – 3,55%, 2019 r. – 3,64%).

Tabela nr 1. Rodziny korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

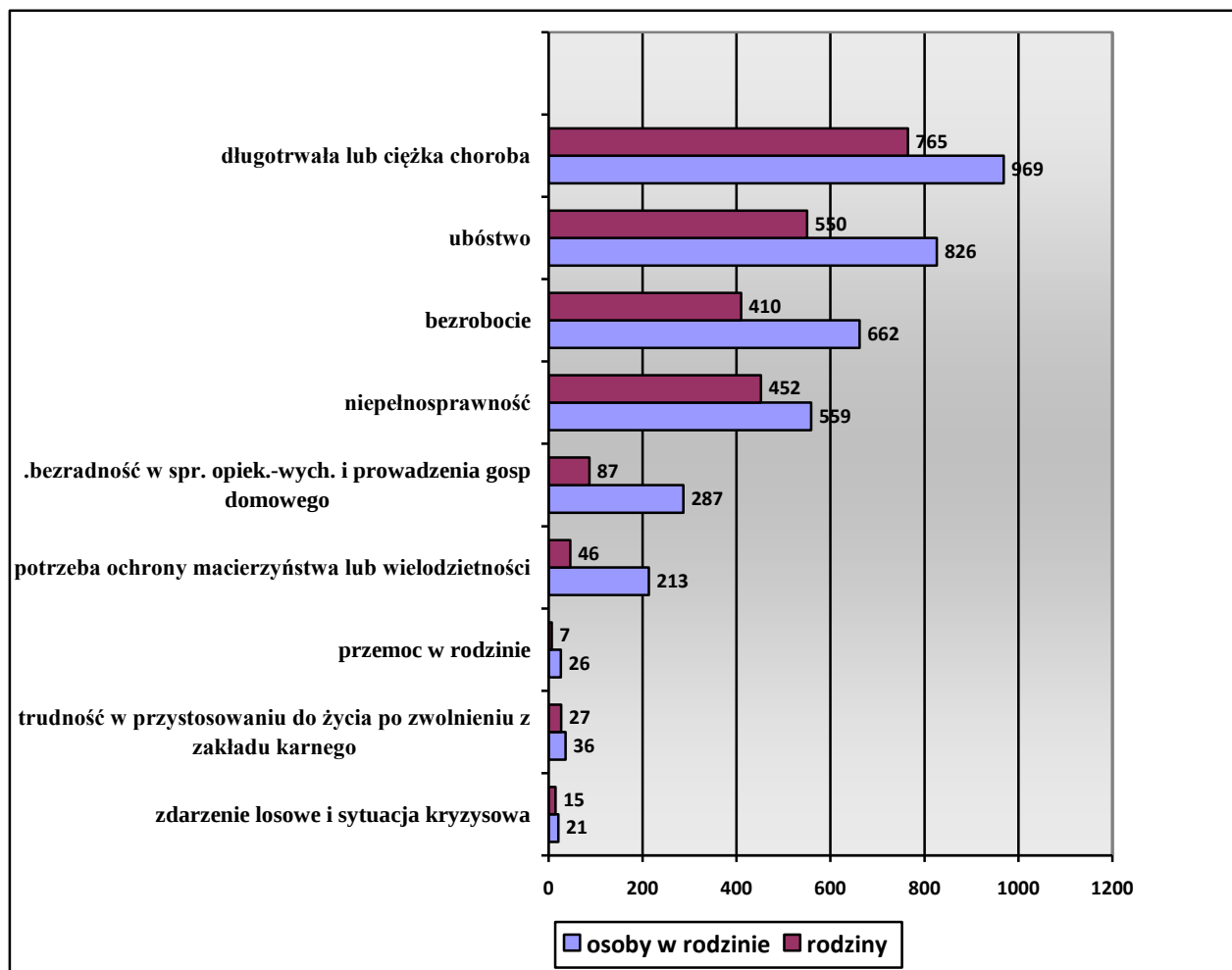
rodziny	2019	2020	2021	2022	2023
rodziny korzystające z pomocy MOPS we wszystkich formach, w tym	1.330	1.282	1.196	1.054	1.059
liczba osób w rodzinach	2.068	1.951	1.713	1.482	1.485
rodziny korzystające z pomocy finansowej MOPS, w tym:	985	920	830	692	713
liczba osób w rodzinach	1.585	1.433	1.223	985	1.034

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

Świdnickie rodziny, będące pod opieką Ośrodka, objęte są systemową diagnozą oraz dla każdej rodziny indywidualnie dostosowywane są formy pomocy.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej warunkuje trudna sytuacja życiowa oraz posiadane dochody, nie przekraczające kryterium dochodowego, które wynosi od 1 stycznia 2022 r. dla osoby w rodzinie 600 zł. Kryteria dochodowe dla świadczeń z pomocy społecznej podlegają weryfikacji co 3 lata. Przyznanie pomocy następuje w formie decyzji administracyjnej, wydawanej na wniosek klienta, w oparciu o przeprowadzony przez pracownika socjalnego rodzinny wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania osoby oczekującej pomocy. Największą grupę odbiorców świadczeń pomocy społecznej stanowią rodziny, w których powodem trudnej sytuacji życiowej jest stan zdrowotny członków rodziny. W 2023 r. długotrwała lub ciężka choroba stanowiły powód przyznania pomocy w 72,2% rodzin korzystających z pomocy we wszystkich formach (74,1% w 2022 r.) oraz ubóstwo 51,9 % rodzin (55,4% w 2022 r.). Kolejne wiodące przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, tak jak w latach poprzednich, stanowią niepełnosprawność i bezrobocie.

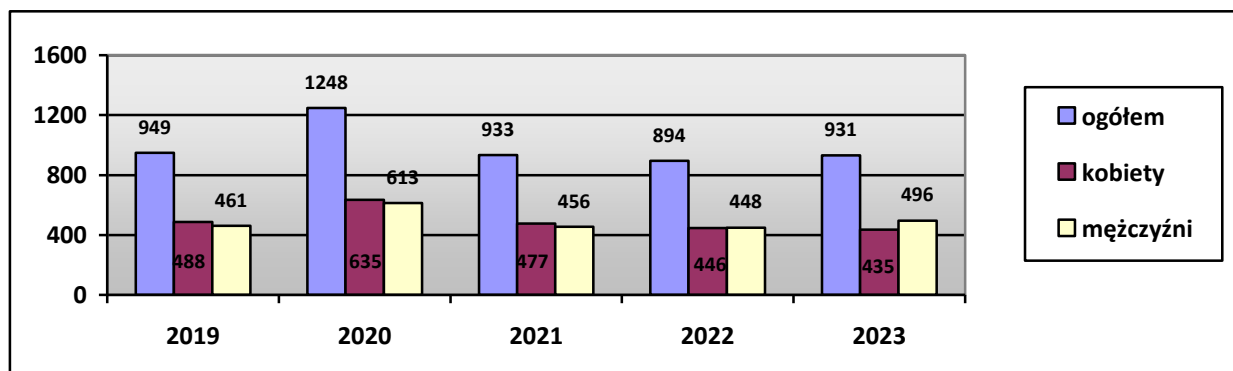
Wykres nr 2. Świadczenia w 2023 r. wg powodu przyznania

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

Na koniec grudnia 2023 r. stopa bezrobocia wyliczona przez GUS wyniosła dla powiatu świdnickiego 5,9%, przy stopie bezrobocia dla województwa dolnośląskiego na poziomie 4,4% oraz dla Polski – 5,1%. Liczba bezrobotnych mieszkańców Świdnicy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdnicy w okresie 2020 r. – 2022 r. ulegała systematycznemu zmniejszeniu. W 2023 r. odnotowano 4% wzrost w stosunku do roku poprzedniego.

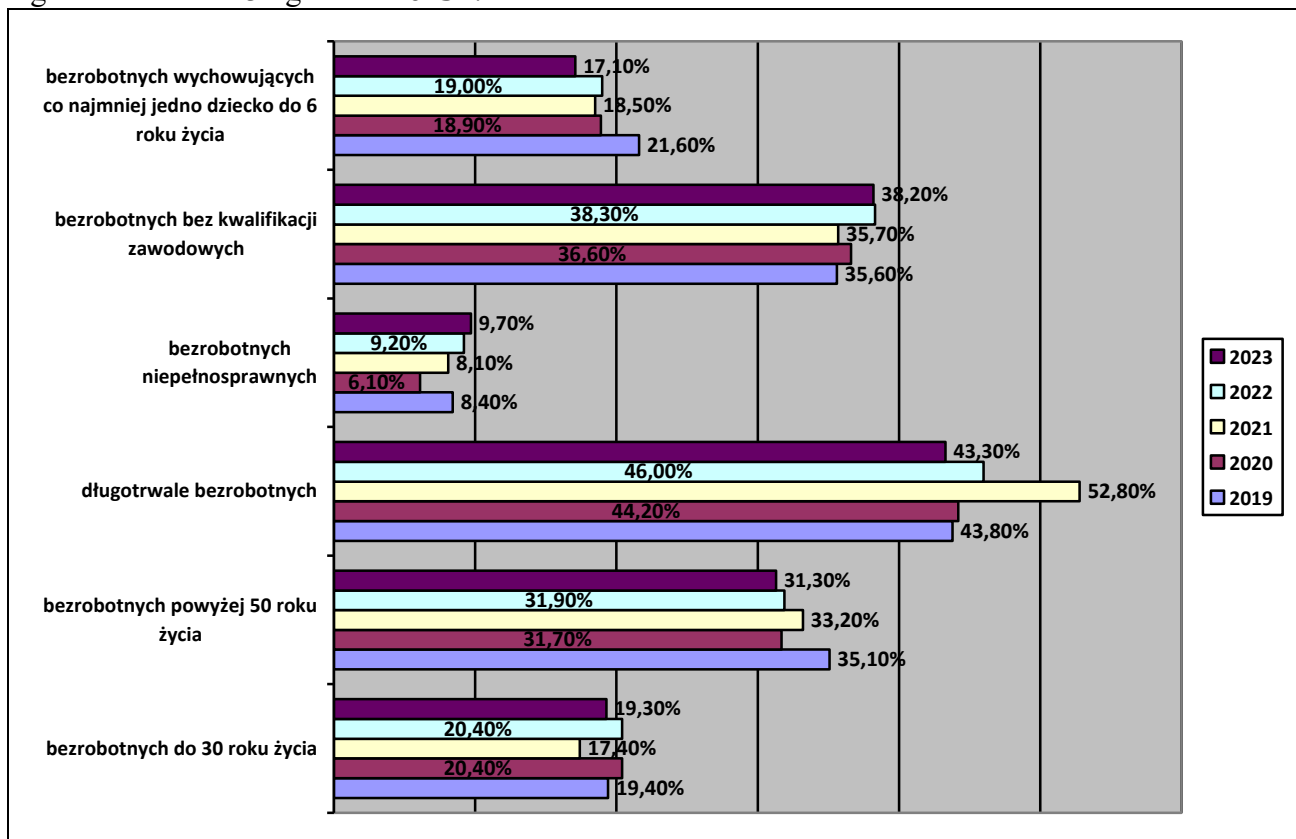
Wykres nr 3. Wykaz bezrobotnych mieszkańców Świdnicy, wg stanu na dzień 31 grudnia

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Bezrobotni mieszkańcy Miasta Świdnicy stanowili na koniec grudnia 2023 r. 27,89% ogółu osób bezrobotnych z powiatu świdnickiego, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdnicy. Zgodnie z danymi opublikowanymi przez urząd wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. zarejestrowanych było 931 bezrobotnych świdniczan z czego 46,72% stanowiły kobiety. Na ekonomiczną i społeczną sferę życia rodzin ma wpływ szczególnie bezrobocie długookresowe. Pozostawanie w bezrobociu przez dłuższy czas zmniejsza szanse na ponowne zatrudnienie.

Wykres nr 4. Bezrobotni mieszkańcy Świdnicy, będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy

Powiatowy Urząd Pracy oferuje osobom bezrobotnym, zagrożonym wykluczeniem społecznym alternatywne formy aktywizacji zawodowej i instrumenty rynku pracy. W 2023 r.:

- organizacja staży – 97 osób,
- zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych – 50 osób,
- dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 20 osób,
- refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy – 48 osób,
- refundacja kosztów przejazdu – 31 osób,
- refundacja kosztów opieki nad dzieckiem do 6 roku życia – 3 osoby,
- bon na zasiedlenie dla osób do 30 roku życia – 6 osób,
- zatrudnienie w ramach bonu zatrudnieniowego dla osób do 30 roku życia – 2 osoby,
- finansowanie szkoleń – 41 osób,
- organizacja prac społecznie użytecznych – 28 osób,
- zatrudnienie w ramach robót publicznych – 53 osoby,
- refundacja wynagrodzeń za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 lat – 13 osób,
- finansowanie studiów podyplomowych – 10 osób.

Osobom poszukującym pracy, Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy udzielał poradnictwa zawodowego w formie indywidualnych porad zawodowych – 137 osób oraz informacji grupowych – 6 spotkań dla 29 osób, a także 2 grupowe porady zawodowe dla 3 osób. Podczas rozmów doradczych uczestnicy są motywowani do zdobywania nowych kwalifikacji w ramach kursów zawodowych oraz uzupełniania wykształcenia, co zwiększa ich konkurencyjność na rynku pracy oraz możliwości zatrudnienia. W ramach aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zorganizowano Targi Pracy, w których udział wzięło 500 osób.

Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy w ramach działalności statutowej w 2023 r. zrealizował projekt „Kierunek aktywizacja”, w którym udział wzięły 103 osoby. Urząd publikował również informacje dotyczące zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych w Powiecie Świdnickim.

W ogólnej liczbie rodzin będących pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy w 2023 r. rodziny z dziećmi niewydolne wychowawczo, będące w kryzysie, które korzystały ze wsparcia finansowego z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, stanowiły 18,7% (133 rodziny). Procentowy udział tych rodzin zwiększył się w stosunku do roku 2022 r., kiedy wynosił 16,3% (113 rodzin), natomiast w latach 2021-2019, wynosił odpowiednio w: 2021 r. – 18,8% (156 rodzin), 2020 r. – 21,6% (199 rodzin), 2019 r. – 23,1% (228 rodzin).

Jeżeli z analizy sytuacji rodziny wynika taka konieczność, dyrektor ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny, który towarzyszy rodzinie niepotrafiącej samodzielnie pokonać różnych trudności życiowych. Rodzina musi wyrazić zgodę na wsparcie i współpracować. Asystent pracuje również z rodziną, w której dzieci zostały zabezpieczone w pieczy zastępczej. Jego praca skupia się wówczas na tym, aby wspomóc rodzinę w stworzeniu przez nią warunków pozwalających na powrót dzieci do domu rodzinnego. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzyła obszar działań asystenta rodziny, przypisując mu funkcję koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin, które oczekują lub, w których urodziło się dziecko niepełnosprawne. Wsparcie asystenta rodziny polega wówczas przede wszystkim na udzieleniu informacji o dostępnych formach wsparcia, reprezentowaniu kobiety przed instytucjami i urzędami oraz wsparciu w realizacji codziennych obowiązków i przezwyciężaniu problemów wychowawczych. W przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w ustawie „Za życiem” należy wystąpić z wnioskiem do Ośrodka. Nie jest stosowana w tym przypadku procedura przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Tabela nr 2. Rodziny objęte pracą asystenta rodziny

zakres działań	2019	2020	2021	2022	2023
rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny, w tym:	101	94	84	85	84
asystentury zlecone w danym roku	25	24	21	27	18
rodziny zobowiązane do pracy z asystentem przez sąd	46	50	36	47	46
liczba dzieci w rodzinach	157	179	175	153	167
rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem”, w tym:	1	2	2	1	2
liczba dzieci w rodzinach	2	6	6	2	3
rodziny, które zakończyły pracę z asystentem rodziny, w tym:	31	33	26	19	33
ze względu na zrealizowanie planu pracy	9	14	13	10	13
ze względu na brak współpracy z asystentem	16	4	8	6	17

ze względu na zmianę miejsca zamieszkania	5	9	4	3	3
ze względu na osiągnięcie pełnoletniości przez dziecko	1	3	-	-	-
ze względu na rezygnację rodziny	-	2	1	-	-
inne	-	1	-	-	-
dzieci z rodzin objętych asystenturą przebywające w pieczy zastępczej, w tym:	41	47	45	39	40
dzieci, które trafiły do pieczy w danym roku	15	24	26	13	10
dzieci, które wróciły do domu rodzinnego	5	9	9	4	2
średni czas pracy asystenta z rodziną, w miesiącach	33	34	33	32	32

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W latach 2019-2021 obserwowany był systematyczny spadek liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w latach 2021-2023 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta utrzymała się na stałym poziomie.

Rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, przede wszystkim uwikłane w problemy uzależnień i przemocy domowej, objęte są poradnictwem rodzinnym. Realizuje je w Ośrodku terapeuta rodzinny, w formie wstępnej diagnozy sytuacji i potrzeb rodziny, wspierania w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz ukierunkowywania w dalszej pracy z psychologiem lub/i innym specjalistą. W 2023 r. terapeuta rodzinny zrealizował 54 godziny konsultacji, w tym 48 konsultacji z osobami dorosłymi i 7 konsultacji z udziałem dzieci:

- udzielono 51 porad w ramach wsparcia i terapii rodzinnej, w tym 44 z udziałem osób dorosłych i 7 z udziałem dzieci,
- zrealizowano 4 inne oddziaływania terapeutyczne dla osób dorosłych.

Ponadto w ramach projektu „Świdnica przeciw przemocy” realizowano konsultacje indywidualne dla dorosłych, prowadzone przez psychologa i terapeuta rodzinnego, w celu nauki stawiania granic bez przemocy, rozpoznawania potrzeb własnych i partnera, rozpoznawania własnych uczuć i emocji, adresowane do rodziców, par, współmałżonków, partnerów, osób przeżywających kryzys, mających trudności w budowaniu relacji, ze środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie lub w których jest uruchomiona procedura „Niebieskie Karty”. Konsultacje obejmowały:

- wstępną diagnozę sytuacji i potrzeb rodziny,
- opracowanie programu wspierającego rodzinę w jej funkcjonowaniu, w uzgodnieniu z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny,
- wsparcie w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- ukierunkowanie do dalszej pracy ze specjalistą.

W 2023 r. spotkania odbywały się od stycznia do grudnia w siedzibie Ośrodka. Terapeuta rodzinny zrealizował 400 godzin konsultacji, w tym 365 konsultacji z osobami dorosłymi i 75 konsultacji z udziałem dzieci, w tym:

- udzielono 422 porady w ramach wsparcia i terapii rodzinnej (341 z udziałem osób dorosłych i 81 z udziałem dzieci),
- zrealizowano 23 inne oddziaływania terapeutyczne dla osób dorosłych.

Psycholog zrealizował 89 godzin konsultacji, w których uczestniczyło 60 osób.

W celu wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego, prowadzącej zajęcia w godzinach popołudniowych. Podstawowym zadaniem placówki jest współudział w procesie wychowywania dziecka. Dzieci są pod opieką wychowawcy, socjoterapeuty i innych specjalistów, którzy zapewniają podopiecznym wsparcie w pokonywaniu trudności szkolnych, w kryzysach rówieśniczych i osobistych, organizują czas wolny, promując zajęcia sportowe i twórcze o różnym charakterze. Placówki zapewniają również posiłek. Pobyt i udział dziecka w zajęciach jest bezpłatny. W latach 2019-2023 realizację zadania powierzono w trybie otwartych konkursów ofert 3 organizacjom pozarządowym: Caritas Diecezji Świdnickiej, Stowarzyszeniu Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”, Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut

Unum Sint". W 2019 r. łącznie z zajęć w placówkach korzystało 156 dzieci i młodzieży, w 2020 r. - 152, w 2021 r. - 154, w 2022 r. – 181, w 2023 r. - 145.

W sytuacji, gdy rodzice nie są w stanie prawidłowo wypełniać funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, sąd może zdecydować o ograniczeniu lub pozbawieniu władzy rodzicielskiej nad dziećmi. Wówczas dzieci, decyzją sądu zostają umieszczone w pieczy zastępczej. Postanowienie w tym zakresie wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, zapewniając dzieciom opiekę w pieczy zastępczej. Obowiązkiem gminy, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy, jest zabezpieczenie środków na pobyt. Gmina ponosi odpłatność według następujących zasad:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2023 r. w pieczy zastępczej przebywało 141 dzieci ze Świdnicy, z czego 21 dzieci umieszczono w 2023 r., 9 dzieci powróciło z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych.

Tabela nr 3. Dzieci ze Świdnicy przebywające w pieczy zastępczej

piecza zastępcza	2019	2020	2021	2022	2023
dzieci przebywające w pieczy zastępczej, w tym:	119	139	152	149	141
umieszczone w danym roku	32	44	31	25	21
dzieci przebywające w rodzinie zastępczej zawodowej, w tym:	14	14	25	21	23
umieszczone w danym roku	3	6	10	-	5
dzieci przebywające w rodzinie zastępczej zawodowej pełniące funkcję pogotowia opiekuńczego, w tym:	11	15	18	9	9
umieszczone w danym roku	4	8	7	5	2
dzieci przebywające w rodzinie zastępczej spokrewnionej, w tym:	32	35	33	43	36
umieszczone w danym roku	11	4	1	7	3
dzieci przebywające w niezawodowej rodzinie zastępczej, w tym:	17	21	18	25	24
umieszczone w danym roku	3	4	3	1	1
dzieci przebywające w placówce opiekuńczo-wychowawczej, w tym:	43	52	56	49	49
umieszczone w danym roku	11	22	10	12	10
dzieci przebywające w zakładzie opiekuńczo - leczniczym	2	2	2	2	4
dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych	6	11	7	2	9

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy na bieżąco prowadzą rozeznanie w środowiskach objętych wsparciem. Szczególnym nadzorem obejmowane są rodziny z dziećmi.

Tabela nr 4. Rodziny objęte wsparciem pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

wsparcie rodzin	2019	2020	2021	2022	2023
rodziny monitorowane w zakresie sytuacji zdrowotnej dzieci, w tym:	85	117	121	158	137
liczba dzieci w rodzinach	167	258	260	305	279

rodziny uwikłane w problemy uzależnień, w tym:	444	342	360	394	406
ze zdiagnozowaną chorobą alkoholową	234	131	145	170	152
rodziny korzystające z żywności w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową, w tym:	695	671	649	617	419
liczba dzieci w rodzinach	327	291	326	284	205
sporządzone powiadomienia do Sądu o potrzebie objęcia rodziny nadzorem kuratorskim z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych	36	46	60	38	45

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Wśród rodzin objętych wsparciem pracowników socjalnych Ośrodka widoczny jest w latach 2020-2023 wzrost liczby rodzin uwikłanych w problemy uzależnień.

W celu zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny, Ośrodek w Świdnicy wypłaca również świadczenia pieniężne przyznawane na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych i o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Głównym kryterium uprawniającym do korzystania ze świadczeń rodzinnych jest przeciętny miesięczny dochód netto w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się, który nie może przekroczyć kwoty 674 zł. Gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł. W przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka kryterium dochodowe wynosi 1.922 zł netto w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Niezależnie od wysokości dochodu, przyznawane są:

- zasiłek pielęgnacyjny przeznaczony dla niepełnosprawnych dzieci do 16. roku życia, osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 16. roku życia legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia, osób, które ukończyły 75 lat,
- świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem wynikającymi z ustawy,
- świadczenie rodzicielskie, przysługujące rodzicom lub innym wymienionym w ustawie opiekunami dziecka, którzy nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego,
- świadczenie „Za życiem” z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1.209 zł miesięcznie, a egzekucja wobec dłużnika alimentacyjnego jest bezskuteczna.

Tabela nr 5. Świadczenia wypłacane przez Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych

forma świadczenia	liczba osób				
	2019	2020	2021	2022	2023
zasiłek rodzinny	1.751	1.525	1.582	1.629	1.398
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	110	114	75	39	37
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	37	46	25	24	16
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	134	106	139	132	149
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	275	220	295	286	249

dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	201	134	180	162	165
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1.442	1.845	875	885	761
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	11	4	14	14	9
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	291	244	237	173	119
zasiłek pielęgnacyjny	1.140	1.104	1.237	1.246	1.308
świadczenie pielęgnacyjne	212	242	279	293	341
specjalny zasiłek opiekuńczy	13	6	8	6	3
zasiłek dla opiekuna	8	7	7	7	6
świadczenie rodzicielskie	85	75	145	129	136
stypendium szkolne	403	328	251	344	353
zasiłek szkolny	44	23	22	32	21
świadczenie z funduszu alimentacyjnego	378	339	326	289	251

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w 2016 r. wprowadzono nowe świadczenie adresowane do rodzin wychowujących dzieci. Założeniem programu Rodzina 500+ jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Do 30 czerwca 2019 r. świadczenie pieniężne w wysokości 500 zł przysługiwało na drugie i kolejne dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia, niezależnie od dochodu. Wsparcie na pierwsze dziecko przysługiwało po spełnieniu kryterium dochodowego 800 zł netto miesięcznie na osobę w rodzinie lub 1.200 zł netto na osobę w rodzinie, której członkiem jest dziecko niepełnosprawne. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie Rodzina 500+, od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę.

Od 1 stycznia 2022 r. obsługę wniosków o świadczenie wychowawcze na okres świadczeniowy, który trwa do 31 maja 2022 r. i kolejne okresy przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ośrodek kontynuował wypłatę świadczeń 500+ do 31 maja 2022 r., które zostały przyznane na podstawie wniosków złożonych do końca 2021 r. Od 1 stycznia 2024 roku zmianie uległa wysokość świadczenia z 500 zł na 800 zł.

Tabela nr 6. Świadczenie wychowawcze

rodzaj działania	2019	2020	2021	2022
liczba rodzin objętych świadczeniem	5.566	5.648	5.860	5.294
liczba dzieci, na które przyznano świadczenie	8.211	8.488	8.662	8.007

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpatrzył 7.417 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego (dotyczących mieszkańców Świdnicy), wpłacając świadczenie na 9.798 dzieci.

W 2018 r. rząd ustanowił program Dobry Start, na podstawie którego rodziny otrzymują raz w roku 300 zł na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie stanowi jednorazowe wsparcie dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Przysługuje bez względu na dochód rodziny, dzieciom uczącym się w szkole, do ukończenia przez nie 20. roku życia, a w przypadku dzieci niepełnosprawnych, do ukończenia przez nie 24. roku życia. Od 1 lipca 2021 r. wniosek o świadczenie składa się wyłącznie elektronicznie na Platformie Usług Elektronicznych Zakładu Usług Społecznych (który wypłaca te świadczenie), przez bankowość elektroniczną lub na portalu empatia.mpips.gov.pl.

Tabela nr 7. Świadczenie dobry start

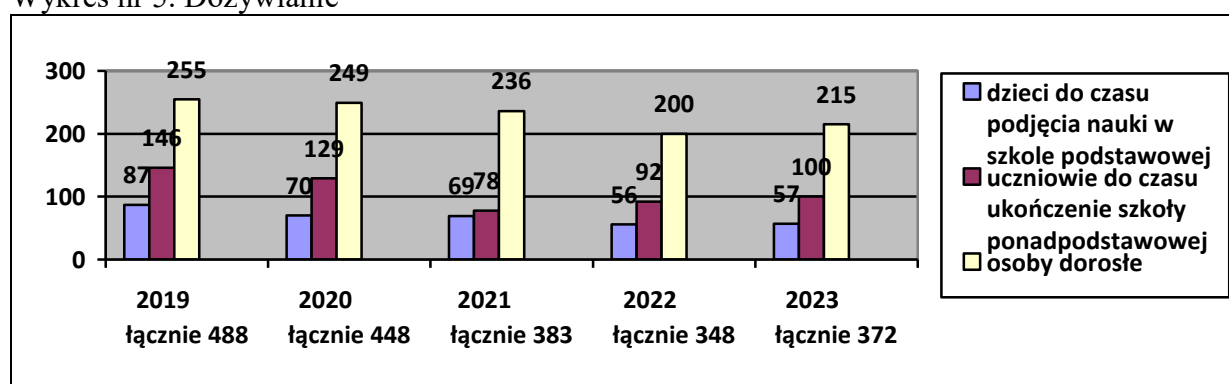
rodzaj działania	2019	2020	2021
liczba rodzin objętych świadczeniem	4.002	3.887	10
liczba dzieci, na które przyznano świadczenie	5.307	5.199	13

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpatrzył 4.697 wniosków w sprawie wypłaty świadczenia Dobry Start; wypłacono świadczenia na 6. 240 dzieci – mieszkańców Świdnicy.

Wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją, od żłobka do szkoły ponadpodstawowej, z rodzin, których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z dwudaniowych ciepłych posiłków w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.

Wykres nr 5. Dożywianie

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W przypadku dzieci spożywających posiłki w szkołach, szczególny nacisk kładzie się na to, by dzieci spożywały je na terenie placówki. Przyjęto zasadę, że rodzice nie pobierają posiłków na wynos, poza wyjątkowymi sytuacjami. Daje to pewność, że pomoc w postaci dożywiania jest realizowana zgodnie z przeznaczeniem. Pracownicy socjalni i pedagodzy szkolni podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, w szczególności z rodzin wieloprotblemowych.

Świdnickie rodziny wielodzietne, w których skład wchodzi jeden lub dwoje opiekunów oraz troje lub więcej dzieci, od 2014 r. mogą zostać objęte programem polityki prorodzinnej pod nazwą Świdnicka Karta Dużej Rodziny, który został przyjęty uchwałą nr XXXIII/381/13 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 listopada 2013 r. W ramach programu wprowadzone zostały zniżkowe i promocyjne opłaty dla rodzin wielodzietnych za korzystanie z dóbr kultury, sportu i rozrywki, usługi publiczne oraz preferencyjne oferty pozostałych partnerów – samorządowych jednostek organizacyjnych i firm prowadzących działalność gospodarczą, którzy wyrazili chęć przystąpienia do programu. 31 grudnia 2023 r. liczba partnerów programu Świdnicka Karta Dużej Rodziny wynosiła 88 podmiotów.

W 2023 r. wydano łącznie 1.047 kart – 209 rodzinom, w tym 366 dla rodziców/opiekunów i 681 dla dzieci. Od początku realizacji programu, tj. od dnia 15 stycznia 2014 r. przystąpiło do niego 636 świdnickich rodzin, w tym 74 rodziny wielodzietne po raz pierwszy dołączyły do programu w 2023 r.

Na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, świdnickie rodziny wielodzietne korzystają z programu ogólnopolskiego. Do programu przystąpiło 8.000 firm i instytucji z całej Polski, realizujących ofertę w ponad 37.000 miejsc.

Karty wydano łącznie 605 świdnickim rodzinom, dla 2.987 osób w tych rodzinach, w tym 1.093 rodziców/opiekunów i 1.894 dzieci. W 2023 r. do programu dołączyło 50 rodzin, łączna liczba osób w tych rodzinach wynosi 233, w tym 83 rodziców/opiekunów oraz 150 dzieci.

Podjęmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, określoną w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” uprawnieni są:

- pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- funkcjonariusz Policji,
- żołnierz Żandarmerii Wojskowej,
- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- asystent rodziny,
- nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego,
- osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny,
- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia lub organizacji pozarządowych.

W 2023 r. prowadzono 267 procedur „Niebieskie Karty”, z których 158 uruchomiono w minionym roku.

Tabela nr 8. Prowadzone i zakończone procedury „Niebieskie Karty”

procedury	2019	2020	2021	2022	2023
prowadzone w danym roku, w tym:	201	240	242	266	267
założone w danym roku	132	173	175	207	158
zakończono w danym roku, w tym z powodu:	132	149	172	159	162
ustania przemocy	110	108	109	102	90
bezzasadności procedury	22	41	63	57	72

źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Świdnicy

W stosunku do rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy domowej, pracę z rodziną prowadziły grupy diagnostyczno-pomocowe, powoływane przez Zespół Interdyscyplinarny. Około połowy rodzin objętych w Świdnicy procedurą „Niebieskie Karty” stanowią rodziny, w których wychowują się dzieci i młodzież do 18. roku życia. W 2023 r. wszczęto 158 procedur w rodzinach z dziećmi.

Tabela nr 9. Liczba rodzin z dziećmi, w których wszczęto procedurę w danym roku

rodziny, w których wszczęto procedurę	2019	2020	2021	2022	2023
łączna liczba rodzin	132	173	175	207	158
rodziny z dziećmi do 18 r.ż.	68	84	85	109	91
łączna liczba dzieci do 18 r.ż. w rodzinach	124	159	160	187	162

źródło: Zespół Interdyscyplinarny Świdnicy

W przeciwdziałaniu przemocy domowej najważniejsze jest przerwanie przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa osobie doświadczającej przemocy. Osobie, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej przemocą domową, uniemożliwiającą przebywanie ze sprawcą przemocy pod wspólnym dachem w miejscu dotychczasowego zamieszkania, zapewnia się bezpieczne schronienie w całodobowym ośrodku wsparcia, w celu ochrony przed osobą stosującą przemoc domową. Są to miejsca tymczasowego, nieodpłatnego pobytu, w których w razie konieczności udzielana jest pomoc w uzyskaniu opieki medycznej, wyżywienie, pomoc materialna.

Tabela nr 10. Liczba osób, którym zapewniono schronienie

placówka	2019	2020	2021	2022	2023
Hostel Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”	11	20	15	13	10
Mieszkanie chronione przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej PCPR	12	12	7	3	3
łącznie	23	32	22	16	13

źródło: Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy

Należy zaznaczyć, że są to coraz rzadsze sytuacje, gdyż obecnie obowiązujące przepisy pozwalają na izolację od rodziny osoby stosującej przemoc, zobowiązując ją do opuszczenia lokalu.

III. Zasoby instytucjonalne

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i z aktywnym udziałem, przy uwzględnieniu zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zapewnia się wsparcie polegające w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Do instytucji i organizacji realizujących zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz innych, pełniących funkcje wspierające, które realizować będą zadania wynikające z Programu należą przede wszystkim:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, Zespół Interdyscyplinarny w Świdnicy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- placówki oświatowe,
- Urząd Miejski w Świdnicy, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- organizacje pozarządowe, w tym prowadzące placówki wsparcia dziennego dla dzieci, zapewniające schronienie dla ofiar przemocy w rodzinie oraz zapewniające nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne,

- Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Świdnicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy,
- Sąd Rejonowy w Świdnicy, kuratorzy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy w zakresie zadań w obszarze wspierania rodzin, w szczególności przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, koncentruje swoje działania na budowaniu skutecznego systemu wsparcia rodziny. Poza wsparciem finansowym, prowadzi działania profilaktyczne, w oparciu o wypracowywane metody pracy z rodziną i wprowadzanie różnorodnych form pomocy środowiskowej. Zakłada się interdyscyplinarne zaangażowanie różnych instytucji w działania na rzecz świdnickich rodzin. W tym celu stale doskonalone są standardy pracy i zasady współpracy ze służbami społecznymi na co dzień mającymi kontakt z dzieckiem i jego rodziną oraz zajmującymi się wspieraniem rodziny.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mają zapewnione wsparcie i pomoc asystenta rodziny, którego zadaniem jest prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. W Ośrodku zatrudnionych jest obecnie 4 asystentów rodziny, w łącznym wymiarze 4 etatów.

W celu zapewnienia wsparcia specjalistycznego rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz uwikłanym w problemy uzależnień i przemocy domowej, realizowane jest nieodpłatne poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne.

W celu wspierania rodziców i wychowawców w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy organizuje działania edukacyjne dla rodziców, ukierunkowane na przeciwdziałanie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli. Wśród nich zleca m. in. realizację warsztatów pn. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”. Uczą one otwartej, konstruktywnej komunikacji w rodzinie i poza nią, relacji opartych na wzajemnym szacunku i współpracy, służących tworzeniu środowiska najbardziej wspierającego naturalny rozwój dziecka. Zajęcia prowadzone są w oparciu o program i standardy Szkoły dla Rodziców i Wychowawców Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, przez dwie osoby posiadające certyfikat realizatora programu wydany przez ORE, uprawniający do prowadzenia I, II i III części programu.

IV. Cele i zadania Programu

Adresatami Programu są rodziny z dziećmi, mieszkające na terenie Świdnicy, w szczególności wymagające wsparcia z powodu przeżywanych trudności, będących wynikiem niskich kompetencji rodziców/opiekunów w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych, także rodziny, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej oraz w których wychowuje się dziecko z niepełnosprawnością, lub ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Często u podłoża niewydolności rodzin leżą uzależnienia, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Powyższe problemy zaburzają funkcjonowanie dzieci, prowadzą do niezaspokajania ich potrzeb rozwojowych. Są przyczyną niepowodzeń szkolnych dzieci oraz ich izolacji z grupy rówieśniczej. Dobrze funkcjonująca rodzina jest naturalnym środowiskiem dla rozwoju dziecka, dlatego należy wspierać te środowiska, które nie posiadają wystarczających kompetencji, aby stworzyć dzieciom bezpieczny dom.

Główne obszary, zidentyfikowane w części diagnostycznej Programu, jako wymagające zintensyfikowania działań w ramach planowanych zadań:

- na przestrzeni ostatnich 5 lat średnio ponad 19% spośród rodzin korzystających z pomocy finansowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy stanowiły rodziny korzystające ze wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- w minionym roku osoby wychowujące co najmniej 1 dziecko do 6. roku życia stanowiły 17% w grupie osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdnicy, w tym średnio około 88% stanowiły kobiety,
- na przestrzeni ostatnich 4 lat wzrasta liczba rodzin uwikłanych w problemy uzależnień, objętych wsparciem pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy,
- obserwuje się wśród rodzin, które wymagają wsparcia m. in. pomocy społecznej, że poszczególne środowiska borykają się z licznymi współwystępującymi problemami.

Celem głównym Programu jest **budowanie skutecznego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji**. Osiągnięcie celu głównego Programu możliwe będzie poprzez realizację przewidzianych w nim zadań.

Zadanie 1. Tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu i wzmocnieniu rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	
działania	wskaźniki osiągnięcia założonych celów
1) opracowanie i aktualizowanie diagnozy sytuacji rodzin przeżywających trudności	- opracowane diagnozy - liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych monitoringiem sytuacji zdrowotnej - liczba rodzin uwikłanych w problem przemocy, uzależnienia - liczba rodzin z nadzorem kuratorskim - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba kobiet w ciąży powikłanej, pozostających w rozeznaniu MOPS
2) objęcie rodzin wsparciem asystenta rodziny	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny przez sąd - liczba rodzin/osób objętych wsparciem asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem” - liczba dzieci w rodzinach, objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba rodzin i liczba dzieci z tych rodzin, umieszczonych w pieczy zastępczej - liczba rodzin i liczba dzieci z tych rodzin, które powróciły z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej - liczba rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem rodziny, z podziałem na przyczyny zakończenia współpracy - średni czas pracy asystenta z rodziną - liczba zatrudnionych asystentów rodziny - liczba posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji rodziny objętej wsparciem asystenta rodziny
3) objęcie rodzin wsparciem rodziny wspierającej	- liczba rodzin wspierających - liczba rodzin korzystających ze wsparcia rodziny wspierającej - liczba dzieci w rodzinach korzystających ze wsparcia rodziny wspierającej

4) objęcie rodzin specjalistycznym wsparciem socjalnym, psychologicznym, terapeutycznym i prawnym	- miejsca udzielania poradnictwa specjalistycznego - liczba godzin/osób/konsultacji udzielonych przez specjalistów - prowadzone grupy wsparcia - liczba spotkań/godzin i osób uczestniczących w grupach wsparcia
5) działania edukacyjne, rozwijające i podnoszące kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców/opiekunów	- opracowane i upowszechnione materiały informacyjne i edukacyjne - programy podnoszące umiejętności wychowawcze rodziców/opiekunów - liczba uczestników programów podnoszących umiejętności wychowawcze - liczba osób korzystających z poradnictwa w zakresie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych
6) aktywizacja społeczna i integracja środowiskowa rodzin	- formy działań aktywizujących - liczba osób i rodzin objętych działaniami aktywizującymi - liczba osób objętych kontraktem socjalnym
Zadanie 2. Zapewnienie rodzinom warunków do uzyskania stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego	
działania	wskaźniki osiągnięcia założonych celów
1) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci i rodzin	- liczba rodzin/osób w rodzinach korzystających z form pomocy finansowej - liczba rodzin objętych świadczeniami Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych MOPS w Świdnicy - liczba rodzin/osób w rodzinach korzystających z pomocy rzeczowej (m.in. żywność, akcje charytatywne)
2) aktywizacja zawodowa dorosłych członków rodziny	- realizowane programy i projekty aktywizujące zawodowo - liczba uczestników i osób, które ukończyły projekty - liczba osób, które zmotywowano do rejestracji w PUP
3) zapewnienie rodzinom zagrożonym eksmisją dostępu do lokali socjalnych/komunalnych	- opracowane lokalne uregulowania prawne umożliwiające pomoc rodzinom zagrożonym eksmisją w uzyskaniu mieszkania - liczba mieszkań socjalnych/komunalnych przyznanych rodzinom zagrożonym eksmisją - liczba rodzin i osób w tych rodzinach, które otrzymały lokal mieszkalny z zasobów Miasta
4) zapewnienie pomocy specjalistycznej rodzinom dotkniętym uzależnieniami i przemocą domową	- liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty” - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” - liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową, w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej - liczba wniosków o objęcie leczeniem skierowanych przez pracowników socjalnych do Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach korzystających ze schronienia w związku z przemocą domową - liczba osób korzystających z programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób współuzależnionych oraz dla osób dotkniętych przemocą domową - liczba osób, które ukończyły program terapeutyczny - liczba uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych oraz

	psychologiczno-terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz dla sprawców przemocy domowej - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny oraz psychologiczno-terapeutyczny - funkcjonujące grupy terapeutyczne i grupy wsparcia - liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup terapeutycznych i grup wsparcia - liczba osób, zobowiązanych do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia - liczba osób, którym wydano zakaz zbliżania się do osoby i jego bezpośredniego otoczenia
Zadanie 3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży	
działania	wskaźniki osiągnięcia założonych celów
1) realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	- zrealizowane programy profilaktyczno-edukacyjne na rzecz dzieci i młodzieży - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach profilaktyczno-edukacyjnych - formy i liczba przekazanych materiałów edukacyjno-informacyjnych
2) organizowanie miejsc opieki i wychowania dla dzieci	- liczba placówek wsparcia dziennego i miejsc w tych placówkach - liczba dzieci uczęszczających do placówki wsparcia dziennego - liczba dzieci objętych socjoterapią
3) zapewnienie nieodpłatnych form wypoczynku dzieci i młodzieży	- liczba i rodzaje form wypoczynku dla dzieci i młodzieży - liczba dzieci korzystających z organizowanych form wypoczynku
4) zapewnienie dzieciom i młodzieży wsparcia specjalistycznego	- dostępne poradnictwo specjalistyczne dla dzieci i młodzieży - liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem specjalistycznym
5) wsparcie materialne i rzeczowe dzieci	- liczba dzieci i młodzieży otrzymującej stypendia i zasiłki szkolne - kwota wypłaconych świadczeń - liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem rzeczowym i rodzaj udzielonego wsparcia
6) dożywianie dzieci	- liczba dzieci objętych dożywianiem w żłobku, przedszkolu i szkole - liczba dzieci objętych dożywianiem w placówce wsparcia dziennego
Zadanie 4. Zapewnienie i doskonalenie systemu zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych służących budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny	
działania	wskaźniki osiągnięcia założonych celów
1) wypracowanie procedur pracy interdyscyplinarnej na rzecz rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych	- liczba spotkań zespołów ds. okresowej sytuacji rodziny w MOPS, - liczba posiedzeń zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej przy PCPR prowadzonych na rzecz dzieci ze Świdnicy
2) zapewnienie warunków do podnoszenia kwalifikacji	- szkolenia, konferencje i inne działania doskonalące umiejętności osób zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny

osób zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny	- liczba uczestników szkoleń, konferencji i innych działań doskonalących umiejętności osób zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny - liczba i rodzaj przekazanych materiałów edukacyjnych
3) zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	- liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w danym roku - wysokość środków finansowych przeznaczonych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej - liczba adoptowanych dzieci
4) podnoszenie świadomości społecznej w zakresie roli rodziny, jako naturalnego środowiska wychowawczego oraz z zakresu systemu wspierania rodziny	- ogólnopolskie i lokalne kampanie społeczne - opracowane i dystrybuowane plakaty, ulotki, poradniki i inne materiały informacyjne - liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy - działania edukacyjne i psychologiczno-pedagogiczne realizowane w placówkach oświatowych

V. Harmonogram realizacji działań

Działania przewidziane w „Programie wspierania rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2024-2026” realizowane będą przez cały okres trwania Programu. Procedury związane z udzieleniem zamówień publicznych i przeprowadzeniem otwartych konkursów ofert na zlecenie realizacji zadań organizacjom pozarządowym oraz zawarcie umów z realizatorami w innym terminie.

VI. Finansowanie Programu

Finansowanie „Programu wspierania rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2024-2026” odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Miasta Świdnicy, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VII. Monitorowanie Programu

Koordynatorem realizacji „Programu wspierania rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2024-2026” jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy. Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów uczestniczących w realizacji zadań, która gromadzona będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy. Po przeanalizowaniu danych oraz wypracowaniu wniosków, sprawozdania z realizacji Programu składane będą do Prezydenta Miasta Świdnicy, który przedkładać je będzie Radzie Miejskiej w Świdnicy, do 31 marca każdego roku.